

INHOUDSOPGAVE

Lijst met afkortingen xxiii

DEEL I ALGEMEEN

1	Leeswijzer	3
2	Een eerste overzicht	7
2.1	Vermogensrecht in het algemeen	7
2.1.1	Het vermogensrecht en het vermogen	7
2.1.2	Absolute en relatieve rechten	10
2.1.3	Het begrippenapparaat: goed als genus	12
2.2	Een aantal beginselen en uitgangspunten	13
2.2.1	Het meest omvattende recht	14
2.2.2	Numerus clausus – gesloten systeem	16
2.2.3	Dispositievrijheid	18
2.2.4	Alle goederen zijn uitwinbaar voor de schulden van de rechthebbende	21
2.2.5	Droit de suite, zaaksgevolg, volgrecht	22
2.2.6	Publiciteit, specialiteit, eenheid	23
2.2.7	Nemo plus en Prior tempore	24
3	Goederen en hun rechthebbenden – het juridische raamwerk	27
3.1	Een nadere onderverdeling	27
3.2	Zaken en bestanddelen	30
3.2.1	Zaken	30
3.2.2	Bestanddelen	32
3.2.3	Roerend of onroerend	39
3.3	Onroerende zaken en eigendom ervan	46
3.3.1	Het Nederlandse grondgebied	46
3.3.2	Offshore	48
3.3.3	Netwerken	49
3.3.4	Eenheid door natrekking bij onroerende zaken	50
3.4	Registergoederen	54
3.5	Vruchten	55
3.6	Vermogensrechten	57

3.6.1	Algemeen	57
3.6.2	Vorderingsrechten	61
3.6.3	Toonder- en orderstukken	62
3.6.4	Bedrijfsgerelateerde waarden	65
3.6.5	Digitale goederen	68
3.6.6	Algemeenheid van goederen een goed?	78
3.7	Revindicatie en actio negatoria	79
3.8	Derelictie van goederen	83
4	Bezit en houderschap	87
4.1	Algemeen	87
4.2	Verkrijging en verlies van bezit	90
4.3	Bezit te goeder trouw	92
4.4	Verboden houderschapsintervisie	94
5	Openbaarheid en registers	97
5.1	Registers in nederland	97
5.2	Openbare registers voor registergoederen	100
5.2.1	Functie van een grondboekhouding	100
5.2.2	Het Kadaster en de openbare registers voor registergoederen	103
5.2.3	Het registersysteem: een negatief stelsel en een onvolledige kaartenbak	105
5.2.4	Inschrijfbare feiten	108
5.2.5	Rechtsgevolgen van inschrijfbaarheid en inschrijving	111
5.2.6	Bescherming tegen onjuistheden	116
6	Goederen en rechthebbenden – een breder perspectief	119
6.1	Heilig en onschendbaar	119
6.1.1	Product van de Verlichting	119
6.1.2	Goederen en markteconomie	124
6.2	Begrenzing	126
6.2.1	Begrenzing tussen burgers onderling	127
6.2.2	Gemeenschapsbelang en sociale plicht	129
6.2.3	Indirecte begrenzing door herverdeling van welvaart	134
6.3	Minder toebehoren door meer verdienstelijking?	135

DEEL II VERKRIJGING, VERVREEMDING EN BEZWARING

7	Verkrijging in het algemeen	141
7.1	Originaire en derivatieve verkrijging	141
7.2	Verkrijging onder algemene en bijzondere titel	144
7.3	Vermenging, zaaksvorming, bestanddeelvorming en natrekking	149
7.3.1	Vermenging	149
7.3.2	Oneigenlijke vermenging	154
7.3.3	Zaaksvorming	158
7.4	Verkrijging van afhankelijke rechten	160
8	Vervreemding: de overdracht van goederen	163
8.1	Algemeen	163
8.2	Overdraagbaarheid	164
8.2.1	Eigendom	164
8.2.2	Beperkte rechten	167
8.2.3	Vorderingsrechten	169
8.3	Vervreemden en bezwaren – drie kernvereisten	169
8.4	Titelvereiste en het causale stelsel	170
8.4.1	Algemeen	170
8.4.2	Titelgebreken en hun gevolgen	172
8.5	Beschikkingsbevoegdheid	177
8.5.1	Algemeen	177
8.5.2	Wanneer?	178
8.5.3	Wie wel en wie niet?	179
9	Levering	181
9.1	Algemeen	181
9.2	Levering van registergoederen	184
9.3	Levering van roerende zaken	188
9.3.1	Zaken die niet in de macht van de vervreemder zijn	188
9.3.2	Bezitsverschaffing	188
9.3.3	Houders kunnen niet c.p. leveren	189
9.3.4	Relativering van de levering c.p.	190
9.3.5	Levering bij eigendomsvoorbehoud	194
9.4	Levering van waardepapier	195
9.5	Levering van vermogensrechten	196
10	Overdrachtsgebreken en bescherming daartegen	197

10.1	Algemeen	197
10.2	Art. 3:86 BW	199
10.2.1	Vereisten	199
10.2.2	Drie situaties	202
10.3	Art. 3:88 BW	209
10.4	Andere grondslagen voor bescherming?	212
11	Bijzonderheden bij overdracht	215
11.1	Samenstel, samenhang en samengestelde titels	215
11.2	Voorwaardelijke overdracht	218
11.2.1	Algemeen	218
11.2.2	De voorwaarde moet geldig zijn	219
11.2.3	De voorwaarde en levering moeten elkaar dekken	221
11.2.4	Aard van de verkrijging	222
11.3	Levering bij voorbaat	224
11.3.1	Algemeen	224
11.3.2	Wat zijn toekomstige goederen en hoe levert men ze?	227
11.3.3	Wat is het rechtsgevolg?	229
12	Overdracht van vorderingsrechten (cessie)	235
12.1	Algemeen	235
12.2	Is het vorderingsrecht overdraagbaar?	237
12.2.1	Overdraagbaar tenzij	237
12.2.2	Het onoverdraagbaarheidsbeding	239
12.2.3	Toetsing en terzijdestelling van onoverdraagbaarheidsbedingen?	241
12.2.4	Bescherming tegen onoverdraagbaarheid?	242
12.2.5	Wetsvoorstel 35482 en alternatieven	243
12.3	Levering	246
12.3.1	Algemeen	246
12.3.2	Medegedeelde cessie	247
12.3.3	Stille cessie	249
12.4	Bescherming van de cessionaris?	253
12.5	Gevolgen van de overgang van het vorderingsrecht	255
12.5.1	Algemeen	255
12.5.2	Cessie, verweermiddelen en nevenrechten	256
12.5.3	Verrekening	260
12.5.4	Ongeldige cessie en de positie van de debiteur	261
12.6	Cessie bij voorbaat van toekomstige vorderingsrechten	262

12.6.1	Bestaand of toekomstig?	262
12.6.2	Levering bij voorbaat en rechtsgevolgen daarvan	268
12.7	Levering van vorderingsrechten aan toonder en aan order	269
13	Verkrijging door verjaring	273
13.1	Algemeen	273
13.2	Verjaring en verkrijging van eigendom van onroerende zaken	276
13.2.1	Algemeen	276
13.2.2	Landjepik en de vergeten levering	278
13.2.3	Voltooiing van de verjaring	285
13.3	Beperkte rechten en verjaring bij een onroerende zaak	285
14	Bezwaren: beperkte rechten in het algemeen	287
14.1	Inleiding	287
14.2	Het afgeleide recht	288
14.3	Numerus clausus en droit de suite	291
14.4	Vestiging: titel, levering en beschikkingsbevoegdheid	292
14.5	Het voorbehouden beperkte recht	294
14.6	Overdragen en bezwaren van het beperkte recht	296
14.7	Tenietgaan	297
14.7.1	Vijf gevallen	297
14.7.2	Overige wijzen van tenietgaan	300
14.8	Stapelen van beperkte rechten	300
14.9	Beperkt recht en titel 6.5 BW	302
15	Beperkte genotsrechten	305
15.1	Vruchtgebruik	305
15.1.1	Algemeen	305
15.1.2	Het recht van vruchtgebruik als goed	308
15.1.3	Beschikken over, verteren en vervangen van het goed in vruchtgebruik	309
15.1.4	Bevoegdheden en verplichtingen van de vruchtgebruiker	311
15.1.5	Duur en einde	311
15.1.6	Vruchtgebruik van vorderingsrechten	313
15.2	Erfpacht	314
15.2.1	Algemeen	314
15.2.2	Toetsing van erfpachtvoorwaarden en handelspraktijken	317
15.2.3	Ondererfpacht	320
15.3	Opstalrecht	321

15.4	Erfdienstbaarheid	323
15.5	Vergeeten zakelijke rechten	327
15.5.1	Algemeen	327
15.5.2	Het recht van dertiende penning	329
15.5.3	Beklemming, grondrenten en tienden	330
DEEL III TUSSEN VERBINTENISSENRECHT EN GOEDERENRECHT		
16	Over de brug	337
16.1	Inleiding	337
16.2	Verbintenissen uit de wet en goederenrecht	340
16.2.1	Onrechtmatige daad	340
16.2.2	Onverschuldigde betaling	347
16.2.3	Ongerechtvaardigde verrijking	353
16.3	Het wegneemrecht (ius tollendi)	354
17	Tussen contract en goederenrechtelijke positie	359
17.1	Botsende aanspraken tot levering van hetzelfde goed	359
17.2	Uitleg van de titel en de leveringshandeling	361
17.3	Kwalitatieve rechten	368
17.4	Kwalitatieve plichten en kettingbedingen	372
17.4.1	Blaaiboer/Berlips: contracten gelden alleen tussen partijen	372
17.4.2	Art. 6:252 BW	377
17.5	Verhuurdersverplichtingen als kwalitatieve verbintenis	382
17.5.1	Achtergrond	382
17.5.2	Contractsovergang	382
17.5.3	Welke goederen en in welke gevallen?	383
17.5.4	Executie en uitoefening zekerheidsrechten	386
17.5.5	Afhankelijke beperkte rechten en huur	387
17.5.6	Verhuurder is niet rechthebbende	389
17.6	Kettingbedingen	393
17.7	Vormerkung (voorinschrijving)	395
17.8	Optierechten en de uitoefening ervan	396
18	Tussenpersonen in het goederenrecht	399
18.1	Verkrijging en overdracht door middel van een tussenpersoon	399
18.1.1	Inleiding	399

18.1.2	Vervreemding en bezwaring door middel van een tussenpersoon	400
18.1.3	Verkrijging door middel van een tussenpersoon	406
18.1.4	Privatieve lastgeving	409
18.2	Cessie ter incasso	416
19	Geld, geldschulden en betaling	421
19.1	Een proces van ontstoffelijking	421
19.2	Vormen van geld	426
19.3	Betaling in het privaatrecht	430
19.3.1	Betaling, girale betaling	430
19.3.2	Automatische incasso	434
19.3.3	Betaling door een derde	436
DEEL IV KREDIET EN ZEKERHEID		
20	Kredietovereenkomsten	441
20.1	Krediet en financiering	441
20.2	Kredietovereenkomst, geldlening en goederenkrediet	444
20.2.1	Kredietovereenkomst en geldlening	444
20.2.2	Goederenkrediet	447
20.3	Consumentenkrediet en pandbelening	457
20.3.1	Consumentenkrediet	457
20.3.2	Pandbelening	462
20.4	Financial lease	468
21	Zekerheid voor krediet – algemeen	471
21.1	Economische functie vs. juridische constructie	471
21.2	Pand en hypotheek – algemeen	472
21.3	Waarop het zekerheidsrecht wordt gevestigd	474
21.4	Waarvoor het zekerheidsrecht wordt gevestigd	475
21.5	Uitleg van de vestigingshandeling	480
21.6	Beperkt, afhankelijk En nevenrecht	481
21.7	Door wie wordt het gevestigd?	483
21.8	Ondeelbaarheid	486
21.9	Publiciteit van zekerheid	488
21.10	Substitutie	489
21.11	Opgelegde bevoegdheidsbeperkingen	489
21.12	Executie	490

21.13	Verbod van toe-eigening	493
21.14	Rangwisseling	494
22	Hypotheekrecht	497
22.1	Algemeen	497
22.2	De hypotheekhouder grijpt in	499
22.2.1	Beheersbevoegdheid en machtsovername	499
22.2.2	Parate executie	501
22.3	Het huurbeding	503
22.3.1	Algemeen	504
22.3.2	Regels voor specifieke huurovereenkomsten	506
22.3.3	Verbod van beschikking over huurpenningen	508
23	Pandrecht	509
23.1	Historische schets	509
23.2	Vuistpand op roerende zaken	513
23.2.1	Inleiding	513
23.2.2	Vestiging	513
23.2.3	Bevoegdheden en verantwoordelijkheden	515
23.2.4	Tenietgaan	515
23.2.5	Uitoefening van het pandrecht; executie	516
23.3	Stil pandrecht op roerende zaken	520
23.3.1	Inleiding	520
23.3.2	Vestiging	520
23.3.3	Verpanding bij voorbaat van toekomstige zaken	522
23.3.4	Vervreemding en de vervreemdingsclausule	523
23.3.5	Omzetting in vuistpand; executie	524
23.4	Pandrecht op vorderingsrechten	525
23.4.1	Algemeen	525
23.4.2	Stille verpanding in bulk	528
23.4.3	Verpanding bij voorbaat van toekomstige vorderingsrechten	534
23.4.4	Bevoegdhedenverdeling	535
23.4.5	Inning en afwikkeling	538
23.4.6	Inning in faillissement pandgever	540
23.5	Het gebruik van volmacht in verband met verpanding	544
23.6	De financiëlezekerheidsovereenkomst	548
23.6.1	Wat is een fzo?	548
23.6.2	Reikwijdte	549

23.6.3	Totstandkoming	550
23.6.4	Rechtsgevolgen	551
24	Eigendomsvoorbehoud, recht van reclame en eigendom als zekerheid	555
24.1	Algemeen	555
24.2	Eigendomsvoorbehoud als contractbeding	558
24.3	De aard van het voorwaardelijke eigendomsrecht	560
24.4	Einde van het voorbehoud	563
24.5	Nadere overeenkomst	566
24.6	Verlenging	567
24.7	Recht van reclame	568
24.8	Eigendom als zekerheid	570
25	Persoonlijke zekerheden en derdenzekerheden	577
25.1	Inleiding	577
25.2	Hoofdelijkheid als persoonlijke zekerheid	580
25.2.1	Wettelijk kader	580
25.2.2	Afhankelijke of zelfstandige verbintenissen	584
25.2.3	Hoofdelijkheid gecombineerd met goederenrechtelijke zekerheid	586
25.2.4	De interne rechtsverhouding (regres en draagplicht)	586
25.2.5	Hoofdelijkheid en faillissement	590
25.3	Derdenpand en derdenhypotheek	592
25.4	Borgtocht	595
25.5	Garantie	600
DEEL V	VERHAAL, UITWINNING EN RANGORDE	
26	Verhaal en vereffening	607
26.1	Uitwinbaarheid, verhaalsbevoegdheid en vereffening	607
26.2	Executoriale titel en verhaalsbeslag	612
27	Rangorde	615
27.1	Algemeen	615
27.2	Voorrechten	618
27.2.1	Inleiding	618
27.2.2	Bijzondere voorrechten	620
27.2.3	Algemene voorrechten	623
27.3	De ‘andere in de wet aangegeven gronden’	624

27.4	Achtergestelde vorderingen	629
27.5	Waarom krijgen bepaalde schuldeisers voorrang?	630
28	Hoofdpijnen verhaalsbeslag	633
28.1	Wat is verhaalsbeslag?	633
28.2	Goederen vatbaar voor verhaalsbeslag	635
28.2.1	Op welke goederen?	635
28.2.2	Wat valt onder het beslag?	637
28.2.3	Immuun voor beslag	638
28.2.4	Keuzevrijheid en proportionaliteit	640
28.3	Rechtskarakter en rechtsgevolgen van het beslag	641
28.3.1	Beslag is een harpoen, geen sleepnet	641
28.3.2	Verhaalsbeslag creëert geen verhaalsrecht	643
28.3.3	Blokkerende werking	645
28.3.4	Executieverkoop en overdracht	647
28.4	Complicaties	648
29	Bijzonderheden verhaalsbeslag	651
29.1	Beslag op onroerende zaken	651
29.1.1	Algemeen	651
29.1.2	Blokkerende werking	653
29.1.3	Beslag versus leveringsakte	654
29.1.4	Complicaties met ‘Vormerkung’	656
29.2	Derdenbeslag	658
29.2.1	Algemeen	658
29.2.2	Beslag op niet-benutte kredietruimte?	661
29.2.3	Blokkerende werking	663
29.2.4	In de schoenen van de beslagdebiteur	664
29.2.5	Verweermiddelen en de positie van de beslaglegger	665
29.2.6	Complicaties	669
29.3	Beslag op toekomstige vorderingen	670
29.3.1	Algemeen	670
29.3.2	Prioriteitsregel	672
29.3.3	Cessie van toekomstige huurvorderingen en verkoop van het verhuurde	673
30	Faillissement en verhaal	677
30.1	Algemeen	677
30.2	Faillietverklaring	678

30.3	Concursum, paritas, separatisme	678
30.4	Ontkoppeling gefailleerde en zijn vermogen	681
30.5	Fixatie en beschikkingsonbevoegdheid	682
30.5.1	Algemeen	682
30.5.2	De boedel en zijn reconstructie	683
30.5.3	Beschikkingsonbevoegdheid	684
30.5.4	Bescherming van goede trouw?	688
30.6	Gelegde beslagen vervallen	690
30.6.1	Algemeen	690
30.6.2	Complicaties	692
30.7	Soorten vorderingen en schulden	696
30.7.1	Prefaillissementsschuld	697
30.7.2	Postfaillissementsschuld	698
30.8	Verificatie, rangschikking en uitdeling	701
30.8.1	Algemeen	701
30.8.2	Separatisten in het faillissement	702
30.8.3	Rangorde	704
30.8.4	Retentierecht en faillissement	705
30.9	Faillissement en betalingstransacties	706
30.9.1	Algemeen	706
30.9.2	Betalingen aan de gefailleerde	707
30.9.3	Betaling door de gefailleerde	710
31	De positie van de fiscus bij verhaal	715
31.1	Algemeen	715
31.2	Een korte geschiedenis	716
31.3	Fiscaal voorrecht	720
31.4	Bodemzaak	721
31.5	Bodemvoorrecht	722
31.6	Bodemrecht	723
31.7	Het kat-en-muisspel	726
32	Benadeling in verhaalsmogelijkheden	731
32.1	Inleiding	731
32.2	Actio pauliana in het bw	733
32.2.1	Algemeen	733
32.2.2	Onverplichte rechtshandeling	733
32.2.3	Wetenschap van benadeling	734
32.2.4	Benadeling in verhaalsmogelijkheden	735

32.2.5	Wijze van vernietiging; rechtsgevolgen	736
32.2.6	Verhouding pauliana en onrechtmatige daad	737
32.3	Faillissementspauliana	738
32.3.1	Algemeen	738
32.3.2	Rechtsgevolgen	740
32.3.3	Verhouding tot onrechtmatige daad	741
32.4	Betaling van opeisbare schulden	744
DEEL VI GOEDERENRECHT VOOR GEVORDERDEN		
33	Substitutie (zaaksvervangng)	751
33.1	Wat is het en waar komt het voor?	751
33.2	Aard van de verkrijging	752
34	Gemeenschap	755
34.1	Algemeen	755
34.2	Enkelvoudige gemeenschap	759
34.2.1	Algemeen	759
34.2.2	Genot, gebruik en beheer	761
34.2.3	Beschikken over het gemeenschappelijke goed en de aandelen daarin	763
34.2.4	Beschikken over het aandeel	764
34.2.5	Uitwinning van het gemeenschappelijke goed en de aandelen	767
34.2.6	Verdeling	770
34.2.7	Aantasting van de verdeling	774
34.3	Meervoudige gemeenschap	775
34.3.1	Afgescheiden vermogen	776
34.3.2	Voorbeeld: de personenvennootschap	778
34.3.3	De afwikkelingsgemeenschap	783
34.3.4	Voorbeeld: de nalatenschap	785
35	Appartementsrechten	791
35.1	Algemeen	791
35.2	Aard van het appartementsrecht	794
35.3	De VvE	795
35.4	Gebruik in deeltijd (timeshare)	798
36	Afgescheiden vermogen en fiduciaire verhoudingen	801

36.1	Afgescheiden vermogen	801
36.2	Enkele verschijningsvormen op het grensvlak	803
36.2.1	De effectengiro	803
36.2.2	Kwaliteitsrekening	805
36.2.3	Escrow (depot)	812
36.3	Fiduciaire verhoudingen	813
36.3.1	Fiduciair toebehoren	813
36.3.2	Juridische eigendom tegenover economische eigendom	817
36.3.3	Trust	821
37	Behoeften, uitdagingen en perspectieven	839
37.1	Van algemeen naar concreet in het zakenrecht	839
37.2	Herziening van de verdeling?	841
37.3	Macht, onmacht en tegenmacht	849
37.4	Opruimen en opnieuw beginnen	853
	Bibliografie	863
	Rechtspraakregister	935
	Trefwoordenregister	953